

OD VELIKONOC DO SVATÉHO DUCHA

OD VELIKONOC
DO SVATÉHO DUCHA

PODÁVÁ H. S.

VELEHRAD
nakladatelství dobré knihy v Olomouci
1942

Ex Consistorio Vicarii Capitularis
Brunae die 27. Februarii 1942

NIHIL OBSTAT
Msgre Joannes Staněk,
censor ex officio.

IMPRIMATUR
Dr. Jos. Kratochvíl,
Vicarius Capitularis.

Slavnost zmrtvýchvstání koná se u nás na Bílou sobotu podvečer takto: Když kněz přijde k Božímu hrobu, zazpívá se na kůře „Regina coeli, laetare“, mariánská antifona velikonoční, s veršíkem a modlitbou.

Kněz, odhaliv závoj s monstrance, zanotí: „Vstalt jest této chvíle“; píseň zpívá lid dále a koná se za zpěvu (a hudby) průvod.

Po něm bývá Te Deum a svaté požehnání.

Na Boží hod velikonoční přestávají zpěvy smuteční, barva bohoslužebná je bílá, barva radosti, oltáře bývají ozdobeny a radostné Aleluja zaznívá chrámem.

Na Boží hod se světi chléb a víno na památku ustanovení nejsvětější Svátosti, maso z beránka na památku poslední večeře, vejce, připomínající zmrtvýchvstání Páně a naše těla vzkříšení.

Boží hod velikonoční připadá na neděli po úplňku jarní rovnodennosti, tedy mezi 22. březnem a 25. dubnem.

Od „Zmrtvýchvstání Páně“ až do Nanebevstoupení Páně je na hlavním oltáři soška zmrtvýchvstalého Spasitele a velikonoční svíce „paškál“, který se při bohoslužbě vždy rozžihá. Obé se odnáší na den Nanebevstoupení Páně.

První neděle po velikonocích se nazývá Bílá, také Provodní, poněvadž ti, kteří na Bílou sobotu byli pokřtěni, tuto neděli naposledy oblékali bílé roucho a

v průvodu se ubírali do chrámu a tam obnovovali křestní slib.

Pátá neděle po velikonocích se nazývá Křížová nebo Prosebná. V pondělí, v úterý a ve středu pak se konají po mši svaté do polí prosebné čili křížové průvody, při nichž se u čtyř křížů, soch nebo kaplí prosí, aby Bůh úrodu zemskou dáti a zachovati ráčil. - Průvody mají ráz kající a barva rouch bývá fialová.

Slavnost Nanebevstoupení Páně se koná čtyřicátého dne po Božím hodě velikonočním. Kristus Pán vstoupil na nebesa s hory Olivetské.

V době velikonoční neopomeňte přijmouti řádně svátost pokání a nejsvětější Svátost oltářní. Tak velí 4. a 5. přikázání církevní.

HOD BOŽÍ VELIKONOČNÍ

Epštola: Sv. Pavel srovnává hřích s kvasem a vybízí nás, abychom starý kvas špatnosti a nešlechternosti ze srdce vyčistili a slavili velikonoční hody s upřímností a pravdou.

Evangelium líčí radostnou událost Vzkříšení Páně.

VSTANE Z MRTVÝCH

„To jest den, který učinil Pán, plesejme a radujme se v něm . . . Aleluja, Aleluja.“ Tak jásá a zpívá dnes o velikonocích a po celý týden svatá Církev katolická. A proč? Protože Pán Ježíš vstal z mrtvých a žije dále, a protože i my jednou vstaneme z mrtvých a také dále

žítí budeme. „Bůh vzkřísil Pána, on také mocí svou i nás vzkřísí.“ (1. Kor. 6, 14.) Naším velikonočním rozjímáním budtež slova, která se tak často modlíme v jedenáctém článku víry: „*Věřím v těla vzkříšení,*“ a která znamenají,

*že všichni vstaneme z mrtvých s tělem
a naše tělo vzkříšené obdrží zvláštní vlastnosti.*

1. *Všichni vstaneme z mrtvých.* Slova „Vstáti z mrtvých“ znamenají, že naše tělo, zetlelé a zaniklé, od kterého se duše odloučila, opět ožije, s duší se spojí a obnoví se.

Job pravil: „Vím, že Vykupitel můj živ jest a že v poslední den ze země vstanu; a zase oblečen budu v kůži svou a v těle svém uzřím Boha svého.“ (19, 25. 26.) - *Pán Ježíš pravil:* „Přichází hodina, ve které všichni, kteří v hrobech jsou, uslyší hlas jeho; a půjdou ti, kteří dobře činili, na vzkříšení k životu, ti však, kteří zle činili, na vzkříšení k soudu.“ (J. 5, 29.) - *Svatý Pavel* odpovídá těm, kteří zmrtvýchvstání popírají: „Jestli není vzkříšení z mrtvých, ani Kristus nevstal z mrtvých. Nevstal-li však Kristus z mrtvých, marné je naše kázání, marná i víra naše. Kristus vstal z mrtvých, proto i my vstaneme z mrtvých. Jako skrze člověka přešla smrt, tak přichází skrze člověka vzkříšení z mrtvých. Podobně jako v Adamovi všichni umírají, tak i v Kristu všichni budou živeni.“ (I. Kor. 15, 15. 16. 20-22.)

U prvních křesťanů byla víra v těla vzkříšení velmi pevná. Dokazují to četné nápisy v katakombách a obrazy Lazara a Jonáše, odznaky to víry jejich v těla vzkříšení. - *Svatý Arkadius,* když mu kat ruce i nohy,

úd za údem odřezával, aby tolikrát pocítil smrtelnou úzkost, kolik údů má, modlil se: „Bože věčný, tys mi tyto údy dal, proto je tobě obětuji, neboť ty mi je opět vrátíš v den vzkříšení.“ - „Vy, údové moji, nikdy jsem vás tolik nemiloval jako nyní, když se mám od vás odloučiti. Jen na chvíli se tak stane, pak mně budete vráceny jako nesmrtelné, abych našemu Králi ve slávě mohl jíti vstříc.“ K okolostojícím pohanům pravil: „Mužové, věřte mi, lehkou se tyto bolesti trpí, jestliže pomyslíme na příští nesmrtelnost. Všechny muky nejsou ničím proti koruně, kterou mi uchystal Kristus na nebesích.“

2. *Naše tělo vstane z mrtvých.* Nebude to tělo ani zdánlivé, ani vzdušné, nýbrž totéž tělo, které jsme měli na zemi. „Zajisté toto porušitelné tělo musí obléci neporušitelnost a smrtelné toto tělo obléci nesmrtelnost.“ (1. Kor. 15, 53.) Sv. Jeronym praví: „Tak jako Spasitel vstal z mrtvých v tom těle, které bylo do hrobu položeno, tak i my vstaneme z mrtvých v den soudný v tomtéž těle, které máme a se kterým pohřbeni budeme.“ Tuto skutečnost nám připomínají slavné pohřby křesťanské, svěcení hřbitovů, výkrop zemřelých a zvláště úcta k tělům svatých a velmi uctivé zacházení s nimi.

Totéž tělo vstane z mrtvých a vstane v dokonalé podobě. Svatý Tomáš Akvinský a jiní myslí, že nedospělé děti a starci vstanou z mrtvých ne v té podobě, v jaké zemřeli, nýbrž ve zralém středním věku. Bude to jejich tělo. A každý, kdo na světě s nimi současně žil, je pozná, že jsou to oni.

A co se stane se zmrzačenými, amputovanými, rozmačkanými a jinými lidmi, jejichž údy jsou zde nebo

jinde pohřbeny? - U Boha není nic nemožného. Svatý Cyril Jerusalemský se táže: „Bůh, který z ničeho nás stvořil, ten že by nemohl zaniklé údy opět vzkřísiti?“ Každý své tělo zpět obdrží a každého tělo bude mít účast buď na věčné radosti nebo na věčných mukách.

Vstaneme z mrtvých a naše tělo nezůstane ve stavu zetlelosti, neboť toho žádá důstojnost našeho těla smrtelného; jsme chrámem Ducha svatého a nositelem Boha eucharistického.

3. *Tělo z mrtvých vzkříšené bude mít zvláštní vlastnosti.* Římský katechismus učí: „Znovu žijící těla svatých budou mít určité stkvící se a nádherné ozdoby, kterýmiž budou daleko vznešenější než byly dříve. Nejvzácnější jsou ony čtyři okrasy, které se nazývají v učení svatých apoštolů dary nebeského věna. Jsou to:

Neschopnost utrpení. Těla spravedlivých nebudou trpěti. Bolesti, nemoci ani smrt již pro ně nebudou. „Rozsévá se v porušitelnosti, vstane v neporušitelnosti.“ (1. Kor. 15, 42.)

Jasnost. Těla spravedlivých budou zářiti jako slunce (Mt. 13, 43), nebudou však mít všechna stejný lesk. (1. Kor. 15, 41.)

Pohyblivost. Těla budou zbavena veškeré tíhy, která je nyní tíží, budou rychlá jako myšlenka, budou se pohybovati. „Rozsévá se v slabosti, vstane v síle.“ (1. Kor. 15, 43.)

Jemnost. Vzkříšená těla spravedlivých budou duchová, duši úplně podrobená a jí budou sloužiti. „Rozsévá se tělo živočišné, vstane tělo duchovní.“ (1. Kor. 15, 44.)

Těla hříšníků budou ohyzdná. „Všichni sice vstane-

me z mrtvých, ale nebudeme všichni proměněni.“ (1. Kor. 15, 51.)

Pán Ježíš pravil jednou k Martě: „Já jsem vzkříšení a život. Kdo věří ve mne, byť i zemřel, živ bude, a každý, kdo žije a ve mne věří, neumře na věky. Věříš-li tomu?“ Ona odpověděla: „Ano, Pane, věřím.“ (Jan 11. 25-26.)

Podobně pevná a jasná buď i naše víra ve vzkříšení našeho těla: „Ano, Pane, věřím. - Věřím, že jsi z mrtvých vstal. Věřím, že také já jednou z hrobu vstanu. Věřím v těla vzkříšení a v život věčný. Věřím, že ruce, které mně drahými byly, opět jednou stisknu. Věřím, že se opět podívám v zářící oči, které se pro mně smrtí uzavřely. Věřím, že opět všechny své milé uvidím. Věřím a doufám, že ve spojení se všemi svatými v nebi zapěji jednou jazykem svým rodným, tobě, Pane Ježíši, věčnou chválu: „A l e l u j a.“

Po celý velikonoční oktáv se po Aleluja zpívá ještě krásná Sekvence, která zvěstuje velikonoční radost. Složil ji Wipo, dvorní kaplan Konráda II. (po r. 1048).

Oběti velikonoční chvály ať křesťané obětují.

Beránek ovce vykoupil; Kristus nevinný Otce s hříšníky smířil.

Smrt a život soubojem utkaly se podivným; kníže života zemřev, vládne živý.

Marie, ó řekni nám, co jsi uviděla tam?

Hrob Krista živého a slávu viděla jsem zmrtvýchvstalého,

svědky jeho, anděly; rouška, šat tam ležely.

Vstať Kristus, moje naděje; svoje předejde do Galileje.

Víme nyní o pravdivém zmrtvýchvstání; Vítězný ty Králi, ukaž nám své smilování. Amen. Aleluja.

VELIKONOČNÍ PONDĚLÍ

Epištola: Slova v epištole pronesl sv. Petr, když připravoval Kornelia a celý jeho dům ke křtu svatému. Svědčil, že Kristus Pán vstal z mrtvých a je ustanoven soudcem živých i mrtvých. Kdo v něho věří, skrze Jeho jméno dostane odpuštění hříchů.

Evangelium: Učedníci v Emauzích podle lámání chleba poznávají Krista Pána.

„PANE, ZŮSTAŇ S NÁMI“

Včera jsme slyšeli jásavé Aleluja, dnes starostlivé a teskné volání: „Pane, zůstaň s námi!“ Obě dvě volání mezi lidmi na zemi zdomácněly.

Pane, zůstaň s námi

v soumraku našeho života podle víry,
v soumraku našeho ctnostného života,
ve svatvečer našeho vezdejšího života.

1. *Když je chladno a temno* v srdcích, v rodinách a kolem nás, tu volejme jako učedníci v Emauzích: „Pane, zůstaň s námi!“ Zůstaň s námi, s našimi dětmi, s muži, se ženami, s rodinami a buď při nás se svým svatým učením, s tvými příkázáními a svatými svátostmi.

Pán Ježíš slyší naše volání a utěšuje nás slovy: „Ne-

bojte se, maličké stádo, Já jsem s vámi až do konce světa. - Malověrní, proč pochybujete?“

2. *Když kolem sebe pozorujeme* mravní bídu dětí, dospělé mládeže, rodin, tu volejme: „Pane, zůstaň s námi! Obrat srdce naše k pravému pokání a polepšení života našeho. Zažehni v nás oheň lásky své! Dejž nám lačněti a horliti po všelike spravedlnosti, abychom tobě příjemní byli v životě a po smrti! Opatruj lilie v ráji křesťanského manželství, postav k nim anděla s plamenným mečem, aby je chránil. Buď králem národů, kteří se křesťanskými nazývají.

Pán Ježíš slyší nás a těší slovy: „Vraťte se ke mně, a já se vrátím k vám. Nechci smrt hříšníka, nýbrž aby se obrátil. Přišel jsem na tento svět, abych přinesl oheň, a nechci nic jiného, než aby hořel.“

3. *Staří musí zemřít, mladí mohou.* V hodinu, kterou neznáme, přijde Syn člověka. Tehdy volejme: „Ježíši! Pane Ježíši! Přijď ke mně v dobře vykonaném posledním svatém přijímání. Pane Ježíši! Zůstaň při mně, neboť tento den se stává mým svatvečerem. Hodina soudu a hodina vstupu do věčnosti se blíží.“

Pán Ježíš slyší a utěšuje: „Chci, aby kde já jsem i moji učedníci byli. Následuj mne. Dnes na křížové cestě a zítra v nebi. Radujte se a veselte se, neboť vaše odměna jest hojná v nebesích.“

Nehořelo nám častokráte srdce, když mluvil s námi Pán Ježíš na cestě života varujícími slovy, radostmi a žalostmi, s kříže a ze svatostánku? „Pane, zůstaň s námi!“ Pane, zůstaň a buď při nás v životě, v práci, v modlitbě, v utrpení, ve smrti a na věčnosti.“

A „při lámání chleba“ po posledním svatém přijímá-

ní nechť naše zavřené oči se otevrou a my ať poznáme tebe, že nejsi přísným soudcem, ale dobrým a laskavým našim Vykupitelem a Spasitelem.

I. NEDĚLE PO VELIKONOCÍCH

Epištola: Svědectví o Božství Ježíše podává netoliko sám Kristus, ale i Otec a Duch svatý.

Evangelium: Svatý Tomáš pochybuje, že Kristus z mrtvých vstal. Kristus Pán přesvědčuje sv. Tomáše i nás, že opravdu vstal z mrtvých.

PAMÁTNÝ DEN

Dnešní neděle, tak zvaná Bílá neděle, není jenom dnem dětí, které jdou k prvnímu svatému přijímání, ale je také dnem dospělých, neboť jest

1. dnem jejich vzpomínek na I. svaté přijímání,
2. dnem obnovy.

Dnem vzpomínek. V době, kdy se slaví dny vzpomínkové, památné dny a různá jubilea, málo kdo slaví a vzpomene si na svůj den památný, na jubileum I. svatého přijímání. A když si vzpomene, neslaví jej s vážností, modlitbou a svatým přijímáním. Na tento slavný den se nemá nikdy zapomenouti.

Před tolika a tolika lety jste klečeli před hlavním oltářem svého farního kostela, oděni bílým rouchem, na hlavě jste měli věneček, v duši mír a pokoj. Tehdy tlouklo vaše srděčko, zářilo vaše oko. Šměli jste po

prvé přistoupiti ke stolu Páně. Ó jak šťastní jste tehdy byli! Jaká roznílavá je to památka! Víte ještě něco o ní?

A dnes? Jak mnoho se změnilo. Nevkrádá se vám dnes do srdce touha po ztraceném štěstí a zavřeném ráji z dětských let? Neutře si mnohý kradmo slzu s očí? Neodešel od mnohého pokoj? Nebyl jí roztrhán květinový věneček nevinnosti? Neutonul mnohý v bouřích života? Nevola! mnohý v duševních mukách: „Vraťte mi zpět moje mládí?“ Nevola! mnohá zlomená, zvadlá květinka: „Budiž proklet můj svědce?“

Dříve a nyní. Přemýšlejte vážně o těchto dvou slovech. Dříve jsi býval šťastným dítětem, miloval jsi Pána Ježíše, rád jsi chodil ke stolu Páně, důvěřoval jsi svému duchovnímu správci, a jak je tomu nyní? - Kdysi jsi řekl: „Odříkám se zlého ducha i vši pýchy jeho i všech skutků jeho,“ a nyní nemá snad tvůj životní pas než samá visa na cestu do pekel? - Kdysi jsi řekl: „Ano, to všechno věřím, doufám, miluji, slibuji,“ a nyní? Nestal jsi se pochybovačem? - Kdysi ses modlil: „Ježíši, buď mou láskou,“ a nyní? Komu náleží tvé srdce? Kde je tvá hořící svíce, znak lásky tvé k Bohu? - Kde je tvůj obrázek, památka na první svaté přijímání? Jest ještě zavěšen nad tvou postelí? Nemusil ustoupiti jinému, špatnému obrázku?

Ó ubohý, ze všech nejubožejší! Vstoupil jsi do života a bloudil jsi s místa na místo, smál jsi se, žertoval, tancoval, okusil jsi z poháru rozkoše; ty jsi skrbil a sebe zásoboval; ty jsi získal čest a vážnost, peníze a majetek; ty jsi se odvrátil od Boha a od Církve. Zprvu jsi přicházel často za Ním, pak méně a konečně jsi vůbec nepřišel.

Stal jsi se šťastnějším? Spokojenějším? Myslím, že nikoliv. - „Mnozí používají první polovice svého života k tomu, aby v druhé polovici se stali nešťastnými.“ (Biskup Keppler.) - Blažení jsou ti, kteří si čistotu srdce zachovali, kteří zůstali Pánu Ježíši věrní.

Dnem obnovy. „Staré budiž odstraněno, srdce, slova a skutky buďtež obnoveny.“ (Svatý Tomáš.) Jestliže jsi svůj život zhudlařil a zpackal, vrať se zpět na pravou cestu. Není ještě pozdě. Začni opět znovu!

Obnov víru. Modli se opět. „To jest vítězství, které přemáhá svět, víra naše.“ (1. Jan 5, 4.) Nebuď nevěřící, ale věřící. Volej s apoštolem Tomášem: „Pán můj a Bůh můj.“ Přemýšlej o slovech Pána Ježíše: „Blahoslavení, kteří neviděli a uvěřili.“ (Ev. Jan 20, 19.)

Obnov naději. Bůh je milosrdný: nechce smrti bezbožného, ale aby se obrátil a živ byl. (Ez. 33, 11, 12.)

Obnov lásku. Volej opět z celého srdce svého: „Velebím tě, miluji Tě . . .“ Bůh ti dá smýšlení a odevzdanost do vůle Boží, jako kdysi sv. Augustinu, když po dlouholetém hledání a bojích našel Boha. Napsal o tom uchvacující slova: „Pozdě jsem si Tě zamiloval, krásno má dávná a vždy nová, pozdě jsem Tě miloval. Aj, Ty jsi byl uvnitř a já venku, a hledal jsem Tě tam a vrhal jsem se na krásné tvory Tvé, sám jsa ohyzdný. Tys se mnou byl, a já s Tebou nebyl. Daleko od Tebe drželo mě ono stvoření Tvé, které by přece ani nebylo, kdyby nemělo život v Tobě.“

Mluvil jsi a volal a přetřhl hluchotu mou. Stkvěl jsi se, trpytil se a zahnal slepotu mou; sladký vzduch šířil jsi, a já jej ssál a vzdychal po Tobě. Dotkl jsi se mne a já jsem zahořel po míru Tvém.

Až však celý přilnu k Tobě, nebude mi nijaká bolest, nijaké namáhání, a živý bude život můj, a celý Tebe plný.“ (Vyzn. X, 27, 28.)

Obnov úmluvu svou s Bohem. „Ty jsi náš Pán a my jsme lidem tvým.“ „Srdce Ježíšovo, budiž láskou mou.“ „Můj Bůh a mé všechno.“

A na konec se pomodli „Křestní slib“, jak ses jej modlíval při přijetí svatých svátostí a v památné dny.

II. NEDĚLE PO VELIKONOCÍCH

Epistola: Máme následovati šlépějí Krista Pána, který hříchu neučinil, nebyl lstivý, nespílal, když mu spílali, trpělivě za nás umřel na kříži. - Máme odumřítí hříchům a žítí spravedlivě.

Evangelium: Ježíš jako dobrý pastýř dává život svůj za ovce své. Nájemníku nezáleží na ovcích a opouští je, spatří-li nebezpečí. Dobrý pastýř je vzorem pastýřů duší.

OVEČKA KRISTOVA

„Byli jste zajisté jako ovce bloudící, ale nyní jste se obrátili k pastýři a biskupu duší svých.“ (Ep. - 1 Petr 2, 25.)

Vy jste na dvojí způsob ovečkami Kristovými: svatým křtem a svatou zpovědí. Když jste se odchýlili od pravé cesty a „jako ovce zbloudili jste“ (Is. 53, 6), pokáním jste byli opět přivedeni k dobrému pastýři, on

vás vzal opět ve svou jistou ochranu. Sv. apoštol Petr nám to vše dnes ve svaté epištole připomíná.

1. *Děkujte za to, že jste ovečkami Kristovými.*

Poděkujte za svatý křest. „Dík budiž Pánu, že mně k pravé Církvi povolal.“ ... Ty jsi poznamenan krví Ježíše, jako ovečka jeho stáda, ty jsi zapsán do počtu vyvolených. Asi 1.000 milionů jest ještě bloudících oveček, modli se za ně, aby se i ony staly ovečkami Kristovými.

Poděkuj za svatou zpověď. Proto jsi byl opět od svých hříchů očištěn, aby ses mohl vrátiti k dobrému pastýři. Když ses dobře vyzpovídal, pak jsi opět ovečkou Kristovou. - Nezpovídal jsi se ještě? Zajdi tedy k dobrému pastýři. Nech se zavolati, nech se najíti, dej se nésti na jeho ramenou. Neodstrkuje nikoho od sebe, ale přijímá zbloudilé ovečky laskavě. Mluv k Němu: „Byl jsem sice ovečkou plnou hříchů, která bloudila, ale hle, dal jsem se najíti od tebe, ty dobrý pastýři.“

„Pojď do srdce mého a zůstaň v něm a nikdy se neodluč ode mne, učíš ze mne ovečku s čistou myslí, ovečku své pastvy, aby podle tvého zalíbení zbožně jako ty životem putovala a vždy věrně tě milovala.“

Děkuj za svaté přijímání. Dobrý pastýř zavedl tě na zelenou pastvu, k zřídlu občerstvení a „občerstvil duši tvou“. (Ž. 22.) On sám se ti dal za pokrm a za nápoj. - Poděkuj mu za to vroucně.

2. *Pečuj o to, abys vždy zůstal ovečkou Kristovou.*

Nechod po staré, hříšné stezce. Ty víš, kde na tebe nebezpečí číhá. Nezabluď!

Varuj se špatných pastýřů! Oni tě chtějí od Pána Ježíše odtrhnouti, chtějí ti namluviti, že u nich jest prav-

da a štěstí. Dobrý pastýř, Božský Vykupitel dal za tebe svůj život, a co oni pro tebe učinili? „Nikdo nemá větší lásky jako ten, kdo dává život svůj za ovce své.“

Následuj dobrého pastýře. Volá tě a vábí jako pastýř ovce své. Napomíná a varuje tě hlasem svědomí, dobrou knihou, kázáním, knězem Církve. Slyš jeho hlas a poslechni! Zůstaň u něho! Neuteč mu opět! Budeš-li následovati dobrého pastýře, můžeš se dostat do království nebeského.

„Bože, jenž jsi ponížením svého Syna padlý svět pozdvihl, uděl věrným svým trvalého plesání, aby ti, jež jsi před pádem od věčné smrti zachránil, radostí věčných požívali.“ (Mešní modlitba.)

III. NEDĚLE PO VELIKONOCÍCH

Epistola: Jsme jen poutníky na této zemi. Máme vésti život dobrý a čistý. Jen tak umlčíme nemoudré a nevědomé a ctnostným životem jim dáme podnět k přijetí křesťanství.

Evangelium: Pán Ježíš poučuje apoštoly, že co nejdříve odejde k Otci. Zármutek, který proto budou míti, potrvá jen krátký čas a potom se jim i nám obrátí v trvalou radost.

NA SHLEDANOU

Pán Ježíš před svým nanebevstoupením, když byl naposled se svými učedníky pohromadě, pravil: „Opět vás uzřím.“ (I. 16, 22.)

Dobří lidé, když se rozcházejí, loučí se podobnými slovy a říkají si: „Na shledanou.“

Na pomníky drahým zesnulým lidé věřící píší táž slova: „Na shledanou“ a těší se, že se opět uvidí.

Všichni se opět shledáme v poslední den. Pro některé bude shledání hrozné, pro mnohé radostné.

1. Kdo se musí obávati shledání?

Opětného shledání se musí obávati všechny děti, které svaté sliby, jež do rukou umírajících rodičů složily, lehkomyšlně zrušily, jejich odkazy nevyplnily, hádkami o dědictví posvátné ticho světnice, ve které rodiče umírali, rušily a památku na umírající znesvětily. Co má smrt pevněji spojití mysli pozůstalých, postaví ledovou přehradu nízké lakoty a bledé závisti mezi ně.

A po čase, když se již zaceluje rána, kterou jim způsobila bolest nad úmrtím rodičů, soudní pře, hádky a různice učiní tuto ránu ošklivou často i nevléčitelnou.

Opětného shledání se musí báti všichni ti, kteří se za zemřelé nemodlí. Nestačí slavný pohřeb, nabalzamovaná mrtvola, nádherný pomník; jest nezbytně nutná modlitba, oběť, mše svatá, které ubohá duše žádá.

Opětného shledání se musí obávati všichni hříšníci, lidé sobečtí, smilní svůdcové a nepřátelé. Jaké to bude shledání při posledním soudě, když spatří svůdce oběť své vášně, vrah zavražděného, matka své dítě před časem usmrcené, Pilát Pána Ježíše, Nero svatého Petra a Pavla!

Jak by před shledáním rádi zmizeli a v poslední den daleko utíkali podvodníci, kořistníci, utlačovatelé a pronásledvatelé!

Požehnání Boží budiž všem těm, kteří se v pravý čas

obrátili. Z jejich obrácení se i my musíme těšiti a přes všechny jejich dřívější chyby nesmíme k nim dáti najevo sebemenší odpor nebo dokonce ošklivost.

2. Kdo se může těšiti na shledanou?

Na shledanou se mohou těšiti všichni ti, kteří nenávidí zlo a milují spravedlnost, kteří to dobře a čestně myslí se všemi, kteří mají srdce milující a soustrasti plné pro svého bližního, kteří vskrytě slzy chudým stírají a bolesti nemocným ulehčují, kteří památku zemřelých ctí, jejich vůli a přání plní, v jejich ctnostech pokračují, jejich nedostatek nahrazují, kteří bolestnou ztrátu drahých zesnulých tak nesou, jak si toho tito přáli.

Na shledanou se mohou těšiti všichni ti, kteří byli uráženi otrávenými šípy lstivých nactiutrhaní a zlých pomluv, neboť při opětném shledání přijde pravda jejich najevo a zneuznaná, pronásledovaná ctnost zazáří v pravém lesku.

Obáváš se ty opětného shledání? Pak se polepši! Čiň pokání a naprav své chyby!

Těšíš se na shledanou se svými rodiči, příbuznými, přáteli, kamarády a se všemi těmi, se kterými jsi byl v užším styku? Těšíš se a toužíš po takovém shledání? - Měj trpělivost. „Maličko,“ a opět je uvidíš.

Útěchyplný dni, jak toužíme po tobě! Miláčkové, na věčnosti „Na shledanou!“.

IV. NEDĚLE PO VELIKONOCÍCH

Epistola: Všechno dobré, co máme, pochází od Boha, Tvůrce světél. Znovuzrodil nás duchovně k životu nadpřirozenému křtem a učením Kristovým. Nemáme býti toliko posluchači, ale činitelé slova Božího.

Evangelium: Vykupitel těší své apoštoly, že jim pošle Ducha svatého, který je naučí veškeré pravdě. Spasitel mluví o působení Ducha svatého.

OTEC SVĚTEL

„Všechno dání dobré a každý dar dokonalý jest shůry, sestupuje od Otce světél.“ (Jak. 1, 17.)

Rozličná jsou jména, jimiž Pána Boha jmenujeme: Jsoucí, Mocný, Nejvyšší, Svatý, Silný, Úctyhodný, Pán, Stvořitel. Svatý apoštol Jakub dává Pánu Bohu další jméno. Nazývá ho „Otcem světél“. Toto jméno znamená, že Otec světél je Tvůrcem těles nebeských: slunce, měsíce a hvězd; že je stvořitelem a udržovatelem vesmíru.

Světelná tělesa nebeská. Slunce jest 1,300.000krát větší než naše země. Je vzdáleno od naší země 150 milionů km. Rychlík, jedoucí 100 km za hodinu dnem i nocí bez přerušení, urazil by tuto trať za 171 let.

Slunce je zdrojem světelným a tepelným. Bez slunce by byla věčná noc a věčná zima. „Plesá jako rek, když

do běhu se dává; na jednom konci nebes je východ jeho, běží dokola, až dojde druhého konce; nic se nemůže skrýti před jeho žářem.“ (Ž. 18, 6.)

Na obloze je měsíc, „časy aby odměřoval“ (Ž. 103, 19.), a mnoho, mnoho hvězd. Jak daleko jsou od nás! Hvězdáři vypočítali, že dráha, kterou urazí světlo, jež se v sekundě pohybuje rychlostí 300.000 km, za rok činí 9,349.000.000.000 km, to jest 9349 miliard kilometrů. Tuto veličinu nazývají astronomové světelným rokem. Tímto světelným rokem se měří vzdálenost hvězd od nás. Nejbližší stálice je od nás vzdálena 4,3 světelného roku, druhá 7,6, jiné 20, 30 a ještě více světelných roků. - Nedostává člověk závať při těchto číslech?

Podle Newcomba, jednoho z největších astronomů († 1909), jsou pravděpodobně mnohé z nepatrně jasných hvězd, které můžeme spatřiti jen dalekohledem, vzdáleny 5000 a ještě více světelných roků. To by znamenalo: světlo, které dnes vidíme, bylo vyzářeno již před 5000 roky. Mnozí učenci počítají dokonce vzdálenost tak zvaných Magellanských mraků v Mléčné dráze na 100.000 světelných roků. - Kdo si toto vše dovede představit?

Rychlost mnohých hvězd je pohádková. Mnohé hvězdy letí vesmírem rychlostí 50, 100 i 400 km za vteřinu. Velikost mnohých hvězd jest obrovská: na příklad stálice Arktur je 1000krát větší než slunce. - Kdo to vše může pochopiti?

2. *Chvalte Otce světla.* Odkud jest tato nádhera a vznešenost, odkud jest ten zázračný pořádek? Jest sám od sebe? Vznikl náhodou? Takové tvrzení jest pošetilé.

Toto vše musil učiniti někdo, který jest větší než toto vše, který více ví než my všichni a který to může učiniti.

Kdo je to? Je to všemohoucí Bůh, „Otec světla“, Stvořitel, který zachovává, spravuje a řídí všechna světla nebeská. „Nebesa vypravují slávu Boží a díla rukou jeho hlásá obloha . . . , tam postavil slunci stánek jeho.“ (Ž. 18, 2. 6.) „Učinil měsíc, časy aby odměřoval.“ (Ž. 103, 19.) „Hvězdy dávají světlo v strážích svých a veselí se: zavolány jsou a řkou: Tu jsme, a s veselostí svítí tomu, jenž je učinil.“ (Bar. 3, 34, 35.) „Množství hvězd on umí spočítati, na každou z nich volá jejím jménem.“ (Ž. 146, 4.)

Každá nejmenší květinka, každé nejmenší zrníčko písku hlásá Boží stvořitelskou vznešenost. Nejhlasitěji však všem, všude a zřetelně hlásá velikost Stvořitele nádherná obloha. Slavný astronom Secchi († 1878) říkal: „Vždycky, když sejdu z naší hvězdárny, cítím se před nekonečným Bohem velice nepatrný.“ Jednoho učence pohled na hvězdnaté nebe přinutil na kolena a k výroku: „Četná jsou díla tvá, Hospodine. Všechny věci učinil jsi moudře, plná jest země tvorstva tvého.“ (Ž. 103, 24.)

Proto: „Chvalte Hospodina, jeť dobře mu zpívat; našemu Bohu buď příjemná, patřičná chvála . . . Veliký je Pán náš a veliká jeho moc jest; jeho moudrost nemůže býti změřena.“ (Ž. 146, 1. 5.)

*Chvalte Hospodina s nebes,
vychvalujte ho na výsostech.
Chvalte jej všichni andělé jeho,*

*chvalte ho všechna vojska jeho.
Vychvalujte jej slunce i měsíc,
chvalte ho všechny svítící hvězdy.
Králové země se všemi národy,
knížata a všichni soudcové světa,
jinochové, jakož i panny,
starcové a s nimi děti
ať chválí jméno Hospodinovo,
jeť jen jeho jméno vznešené,
sláva jeho nad nebem, nad zemí.
(Ž. 148, 1-3, 11-14.)*

V. NEDĚLE PO VELIKONOCÍCH

Epistola: Slyšená slova Boží máme uváděti ve skutek, aby přinesla užitek duši naší. Nikdo není nábožný a blahoslavenství hodný, kdo nedrží jazyka svého na uzdě. - Máme vykonávati skutky milosrdenství a zachovávat se neposkvrněnými od zhoubného vlivu světa.

Evangelium: Otec nebeský dá nám všechno, zač Ho budeme prositi pro zásluhy Ježíše Krista.

SPOLEČNÁ MODLITBA

„Kde jsou dva nebo tři shromážděni ve jméno mé, tam jsem já uprostřed nich.“ (Mt. 18, 20.)

Mnozí lidé se bojí společných církevních úkonů, jako jsou průvody, procesí a jiné veřejné pobožnosti. Jsou však na omylu. Neboť:

Společná pobožnost je krásná.

Krásný a povznášející jest okamžik viděti celou obec v neděli ráno při bohoslužbách, kterak se modlí a pěje svorně chválu Bohu. Krásné a povznášející, pro oči a srdce poučné jest svaté shromáždění starých a mladých, které při křížových dnech se modlí, aby Bůh úrodu dáti a zachovati ráčil.

Krásným divadlem pro anděly a chvalozpěvem před Bohem jest rodina, ve které zaznívají při zbožné modlitbě jasné a zvonivé dětské hlasy, spojené s mocným tónem větších a s hlubokým hlasem otce.

Nadzemsky působí poslech modlitby v choru zbožných řeholnic a úctyhodných mnichů.

Společná modlitba slouží k vzájemnému vzdělání.

Zbožnou modlitbou jiných bývá mnohý uchvácen; nutí nás na kolena a otvíráme srdce svá k chvále Nejvyššího.

Volný myslitel a zednář ptal se jednou známé paní na ulici, kam jde. Když se dověděl, že jde do kostela na bohoslužby, pravil jí: „Pročpak jdete do kostela? Vždyť se docela dobře můžete pomodlit doma.“ Tu se ho ptala paní: „A kam vy jdete?“ Odpověděl: „Jdu do hostince.“ Paní se ptá dále: „Proč jdete do hostince?“ Můžete si docela dobře pivo vypít doma.“ Pán jí však s úsměvem odpověděl: „Zajisté, ale v hostinci mi lépe chutná a najdu tam dobrou společnost.“ Tu se paní zasmála a pravila: „Právě tak je to s mým modlením v kostele. V kostele se modlím lépe a nacházím tam také zbožnou společnost.“ Na to již nemohl zednář nic odpovědět, a šel svou cestou dále. (Spirago.)

Společná modlitba odstraňuje bázeň před lidmi.

Zástup, množství, masa má nesmírnou moc v dobrém i ve zlém. Ve spojení s jinými modlícími se a poutníky každý se stává silným a pevným. Katolík se nebojí posměváčků a utrhačů. „Hlasitě chei chválu pěti Pánu ústy svými, uprostřed shromáždění chei ho velebiti.“ (Ofert. - Ž. 118.) „Naše chvála nechť hlasitě zní a naše srdce nechť radostně plesá.“

Společná modlitba je velmi účinná.

Přislíbil to sám Pán Ježíš slovy: „Pravím vám: Jestli dva z vás na zemi sjednotí se spolu o kterékoli věci, za kterou by prosili, stane se jim to od Otce mého, jenž jest v nebesích. Neboť kde jsou dva nebo tři shromážděni ve jménu mém, tam jsem já uprostřed nich.“ (Mat. 18, 19.)

Svatí apoštolové se modlili společně devět dní po nanebevstoupení Páně; desátý den na ně sestoupil Duch svatý. - První křesťanská obec v Jerusalemě se společně modlila za svatého Petra, aby byl osvobozen, když byl uvržen do žaláře. Mocí Boží byl osvobozen.

V pátém století bylo okolí města Vienny stíženo neúrodou, nemocemi a četnými pohromami. Svatý biskup Mamert se postil s věřícími a konal průvody do polí, aby Bůh metlu hněvu svého odvrátil. Tyto společné modlitby byly prvním začátkem prosebných průvodů. - Když v šestnáctém století hrozili Turci zničit celou křesťanskou kulturu v Evropě, tu společná modlitba růžence pomohla dobýti rozhodujícího vítězství u Lepanta roku 1571.

Mnohý hříšník byl obrácen, mnohý nemocný uzdra-

ven společnou modlitbou dětí nebo úpěnlivým lkáním celé křesťanské obce.

Rád tedy choď na společné bohoslužby, zvláště na farní bohoslužby. Společně se modli, zpívej a chval s celou obcí křesťanskou, z celého srdce svého Boha nejvyššího.

„Mluvte k sobě vespolek v žalmech a chvalozpěvech a v písních duchovních, zpívající a hrajíce ve svém srdci Pánu.“ (Ef. 5, 19.) Křesťanští rodičové, modlete se společně ve svých rodinách. Otcové a matky, modlete se společně se svými dětmi. Pak uprostřed vás bude Pán Ježíš a požehná vám a celému vašemu domu.

NANEBEVSTOUPENÍ PÁNĚ

Epistola nám vypravuje radostnou událost o nanebevstoupení Páně.

Evangelium: Pán Ježíš v den nanebevstoupení vytýká svým věrným, že nevěřili v Jeho zmrtvýchvstání, ač jim to několikrátě předpověděl. Učinil tak před svým odchodem, aby jim tím více utkvěla jeho slova v mysli a v budoucnosti o nich nepochybovali. - Dává jim rozkaz šířit evangelium po celém světě.

Spasitel po svém zmrtvýchvstání zůstal se svými apoštoly ještě 40 dní.

1. V té době doplnil v apoštolech znalost svého učení. Ač znali všechna proroctví od narození do utrpení

Páně, a to do nejmenších podrobností. přece dosud mnohé nechápali. „Otevřel jim smysl, aby rozuměli Písmům. (Luk. 24, 45.)

2. Mluvil se svými apoštolů a nechal se od nich dotýkati, aby nevěra nepochybovala, že vstal z mrtvých.

3. Spasitel založil Církev a svatému Petrovi svěřil péči nad Církví.

4. Svým apoštolům uložil, aby kázali evangelium mezi všemi národy . . . Jako mne poslal Otec, i já posílám vás. Přijměte Ducha svatého. Jděte a učte všechny národy a křtěte je ve jménu Otce i Syna i Ducha svatého.“

5. Ustanovil tři svátosti: svátost svěcení kněžstva, křest a pokání.

Čtyřicátého dne po svém zmrtvýchvstání vstoupil na nebesa.

Písmo svaté Nového zákona na osmi místech nám o tom vypravuje. Nejobsáhleji nanebevstoupení Páně líčí svatý Lukáš v 1. kapitole Skutků apoštolských. „Vyzdvižen byl před zraky jejich a oblak vzal jej s očí jejich.“ (1, 9.) - Dva andělé se ukázali po jeho vstoupení na nebesa a těšili apoštoly: „A jak hleděli upřeně do nebe, když se tam ubíral, hle, dva muži stáli u nich v rouše bílém a řekli: „Muži galilejští, proč stojíte a hledíte do nebe? Ten Ježíš, který vzat jest od vás do nebe, přijde tak, jak jste ho viděli do nebe jíti. (Skut. apošt. 1, 11.)

Kristus Pán vstoupil na nebesa s hory Olivetské, kde začal trpěti. - Cesta k nebi začíná cestou utrpení.

Kristus vstoupil na nebesa, aby i jako člověk vešel do slávy nebeské. „Ten, jenž sestoupil, ten právě je to,

jenž také vystoupil nade všechna nebesa, aby naplnil všecko.“ (Ef. 4, 10.) Vstoupil na nebesa svou vlastní mocí a nepotřeboval cizí pomoci.

Vstoupil na nebesa, aby nám seslal Ducha svatého. „Pravdu pravím vám: Jest vám užitečno, abych já odešel, neboť, neodejdu-li, Utěšitel nepřijde k vám; odejdu-li, pošlu ho k vám.“ (Jan 16, 7.) Vstoupil na nebesa, aby prosil za nás Otce (Jan 14, 16.) a nám nebe otevřel. (Jan 14, 2.)

Kristus jest prostředníkem mezi Bohem a lidmi. (1. Tim. 2, 5.) Netroufáš-li si obrátiti se na Otce, obrať se na Ježíše, jenž jest nám dán za prostředníka. Čeho by takový syn nedosáhl od takového Otce? (Svatý Bernard.)

Kristus sedí na pravici Boží. Má na nebesích i jako člověk největší slávu a moc nade všemi tvory. Má v nebesích nejvyšší důstojnost, má královskou a soudcovskou moc na nebi i na zemi. „Dána jest mi veškerá moc na nebi i na zemi.“ (Mat. 28, 18.)

Tuto nejvyšší moc a slávu obdržel Pán Ježíš za své ponížení a utrpení, které snášel jako člověk. Píše svatý Pavel: Proto také Bůh povýšil ho a dal mu jméno, které jest nade všecko jméno, aby ve jménu Ježíšově pokleslo veškeré koleno, nebešťanů, pozemšťanů i těch, kteří jsou v podsvětí, a aby každý jazyk vyznal, že Pánem jest Ježíš Kristus ke slávě Boha Otce. (Filip. 2, 8-11.)

Kristus neměl navždy zůstatí se svými apoštoly. Dílo dokonal, milost Boží lidem zjednal. Pán Ježíš učinil, co na něm bylo. Nyní jest na nás, abychom se přičiňovali podle vzoru svatých apoštolů a světců o rozšíření království Božího na zemi a spolupůsobili s milostí Boží. - V utrpeních a bojích pohlížejme vzhůru k nebesům,

kde jest i nám připraveno místo. A prosme Spasitele, aby nám dopřál, abychom jednou zaměnili život pozemský za štěstí věčné a nehynoucí.

VI. NEDĚLE PO VELIKONOCÍCH

Epistola: Společnou lásku mějme mezi sebou. Bděme na modlitbách a bližnímu budme prospěšní v milosti Boží.

Evangelium: Spravedliví budou pronásledováni, ale všechno zlo se obrátí v dobro. Sesláním Ducha svatého se dosvědčuje Božství Ježíše Krista.

PŘÍPRAVA NA SVÁTKY SVATODUŠNÍ

Má-li se slaviti nějaká světská slavnost, u některých lidí příprava bývá veliká. - Důležitější však a užitečnější přípravou jest příprava srdce na hlavní církevní svátky: vánoce, velikonoce a svatý Duch. Přípravou na svátky vánoční jest doba adventní, na svátky velikonoční jest doba postní a na svátky svatodušní jest svatodušní novena, to jest devítidenní pobožnost k svatému Duchu - od Nanebevstoupení Páně do svátků svatodušních.

Co nás k tomu pohnulo, abychom se připravovali na svátky svatodušní?

1. *Prání Božského Spasitele.* Před svým nanebevstoupením dal apoštolům svým rozkaz, aby zůstali ve měs-

tě, dokud nebudou opatření mocí s výsosti (Luk. 24, 49) a pokřtěni Duchem svatým. (Sk. ap. 1, 5.) Apoštolové se tedy měli podle jeho úmyslu na příchod Ducha svatého připravit. Také tomu tak rozuměli a také to učinili. - Pán Ježíš si přeje, abychom i my se připravili na svátky svatodušní.

2. *Příklad svatých apoštolů.* Když se vrátili s hory Olivetské do Jerusalema, vstoupili do večěradla. Vstupme v mysl do večěradla v tuto svatou společnost a postavme se blízko těchto vznešených, milých a svatých postav a modleme se v duchu s nimi. Naše modlitba bude účinnější a pro nás to bude velikou ctí činiti to, co oni činí.

3. *Vznešenost Ducha svatého.* Bylo to spravedlivé a správné, že se svět, zastoupený svatými apoštoly, připravil na tak vzácného hosta. Když se svět připravoval touhou a prosbami na Vykupitele, jest spravedlivé a správné, že máme v církevním roce dobu přípravnou, která jest zvláště věnována úctě Ducha svatého.

4. *Vzácné a vznešené užitky.* Modlitba svatých apoštolů byla odměněna sesláním Ducha svatého, dárce a zdroje všech milostí. Spasitel již před sesláním velebil apoštolům vznešenost těchto milostí. Nazýval seslání Ducha svatého novým „křtem“ (Sk. ap. 1, 5.), opatřením mocí, silou s výsosti (Luk. 24, 49.), svědectvím celému světu. (Ev. Jan 15, 26.)

S apoštoly se stala vskutku veliká změna od seslání Ducha svatého, a od nich pak změna a obnova přišla na celé lidstvo. - Příprava na svátky svatodušní přinese i nám hojného požehnání. Moc Ducha svatého není u-

menšena ani zkrácena. Proč bychom se tedy neměli státi lepšími a světlejšími?

1. *Ústraní, sebranost, odloučenost a osamocenost.* Jako apoštolové se v těchto dnech odloučili a v sebranosti meškali ve večeřadle, tak i my, pokud je možno, tak máme učiniti, zbytečných společností a zábav, neužitečných zaměstnání se máme varovati.

Samota uzdravuje srdce od vnějších a světských přichylností, od rozptýlení a roztržitosti a získá nám hojnou milost od Boha. Ústraní jest pramenem svatých myšlenek, nezbytným prostředkem k sebepoznání a připravuje naše srdce na příchod Ducha svatého. „Město jest mi vězením, samota rájem,“ pravil svatý Jeronym.

2. *Modlitba.* Apoštolové se modlili ustavičně po devět dní od nanebevstoupení Páně do seslání Ducha svatého, ve večeřadle anebo v chrámě. - Modleme se i my po celou novenu pilně a vytrvale. Modlitba nám pomůže ke všemu dobrému od Ducha svatého.

Apoštolové se modlili jednomyslně, ve večeřadle společně s Pannou Marií, matkou Pána Ježíše, se zbožnými ženami a ostatními věřícími. - Modleme se také denně v chrámě za dary Ducha svatého. Potřebujeme jich velmi nutně. Společná modlitba „ve jménu Pána Ježíše“ má zvláštní moc, sílu a účinnost. Pán Ježíš pravil: „Sjednotí-li se dva z vás na zemi o kterékoli věci, a prosí za ni, dostane se jim toho od Otce mého, jenž jest v nebesích. Neboť kde jsou dva nebo tři shromážděni ve jméno mé, tam jsem já mezi nimi.“ (Mat. 18, 19. 20.)

3. *Láska a svornost.* Apoštolé ve svornosti a lásce trvali pospolu. Nic nerušilo jejich svaté shromáždění. - Cvičme se zvláště tento týden ve ctnosti lásky k bliž-

nímu, svorně a pokojně mezi sebou žijme. Pryč se vši nepřizní a různicemi. Sváry a hádky buďtež vyobcovány. Následujme napomenutí dnešní epištoly: „Buďte opatrní a bděte na modlitbách. Především mějte vytrvalou lásku k sobě vespolek, neboť láska přikrývá množství hříchů.“ (1. Petr 4, 7.)

Buďmež svornou křesťanskou obcí, naplněnou Duchem lásky a pokoje. „Přiď, Duše svatý, naplň srdce svých věřících a zapal v nich oheň lásky své.“ Jestliže v lásce a ve svornosti budeme žít, pak budeme svědčiti pro Krista, že jsme s ním od počátku.

Pečlivě se připravujeme na svátky svatodušní a zbožně se modleme:

*„Přiď, ó Duchu přesvatý,
světla svého bohatý
paprsek rač na nás lít.
Přiď, Otče nebohých,
Dárce darů přemnohých,
rač nám srdce osvětit!
Smyj, co skvrna zasáhla,
ovlaž srdce vyprahlá,
raněné rač zahojit.*

*Srovnej, co je zkřiveno,
zahřej, co je studeno,
nedej duši zabloudit!
Rač nám, v tebe věřícím
a tě vroucně prosícím,
sedmerý dar uštědit.
Uděl za ctnost odplatu,
zjednej spásy jistotu,
v nebi rač nás oblažit.*

(Boží cesta 330.)

*Vytiskly Lidové závody tiskařské a nakladatel-
ské, společnost s ručením obmezeným v Olomouci*

5